

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра рослинництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан агробіологічного факультету
Віталій КОВАЛЕНКО
«30» _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри рослинництва
Протокол № 20 від «15» травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Світлана КАЛЕНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«БАЗОВЕ РОСЛИННИЦТВО»

Галузь знань	ОПП НУБіП
Спеціальність	ОПП НУБіП
Освітня програма	ОПП НУБіП
Факультет	Агробіологічний

Розробник: **Каленська С.М.**, професор, доктор. с.-г. наук, професор

Київ – 2024

**Опис навчальної дисципліни
«Базове рослинництво»**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова за уподобанням студента	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	<i>залік</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	7	
Лекційні заняття	<i>15</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>15</i>	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>90</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>2 год.</i>	

1. Мета, завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення учбової дисципліни «Базове рослинництво» є формування у майбутніх фахівців знань про технічно досконале і економічно вигідне вирощування високих урожаїв сільськогосподарських культур найкращої якості. Рослинництво є визначальною галуззю в сільськогосподарських підприємствах. Базові знання щодо росту та розвитку рослин, технологічного забезпечення запланованого рівня урожайності, діагностування стану посівів та прийняття управлінських рішень, якість продукції та її цілеспрямоване формування через технологію вирощування – базові знання, якими мають володіти і фахівці непрофільних спеціальностей і агрономи. Конкурентоспроможність цих господарств ґрунтується на всебічній обізнаності та вмінні організувати виробництво з врахуванням технологічних та маркетингових засад вирощування польових культур.

Завданнями навчальної дисципліни, що мають бути вирішеними у процесі її вивчення, є:

- вивчення стану галузі рослинництва та шляхів інтенсифікації галузі;
- обґрунтування основних законів та загальних закономірностей взаємозв'язку факторів життя рослин, їх значимості у практичній діяльності фахівця;
- вивчення короткої історії культур, біологічних особливостей основних сільськогосподарських культур, їх значення та поширення;
- обґрунтування та розуміння формотворчих процесів культур за основними етапами органогенезу та фазами розвитку з метою управління процесами формування високої врожайності та якості продукції;
- самостійне наукове обґрунтування комплексу агротехнологічних прийомів вирощування культур в єдиному технологічному процесі стосовно конкретної ґрунтово-кліматичної зони.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Рослинництво у вирішенні проблем людства											
Тема 1. Роль рослинництва у вирішенні проблем людства: виробництво, споживання, напрями використання. Еколого-біологічні особливості польових культур. Зони спеціалізації рослинництва в Україні.	16	2	2			-	12				
Тема 2. Поняття та зміст технологій вирощування сільськогосподарських культур. Роль технологічних інновацій у підвищенні ефективності рослинництва. Управління ростом та розвитком рослин : регулятори росту рослин,	16	2	2			-	12				

Тема 3. Значення сорту в виробництві польових культур. Міжнародна та вітчизняна сертифікація насіння. Підготовка насіння до сівби, сівба.	16	2	2	-	12						
Тема 4. Ризики в рослинництві, контролювання стану посівів, господарська та біологічна врожайність	16	2	2		12						
Змістовий модуль 2. Технології вирощування основних груп сільськогосподарських культур											
Тема 5. Технології вирощування зернових культур (озимі, ярі, ранні та пізні зернові).	18	2	2	-	14						
Тема 6. Технології вирощування зернобобових культур	18	2	2	-	14						
Тема 7. Технології вирощування технічних культур	20	3	3	-	14						
Усього годин	120	15	15		90						
Курсовий проект (робота) з											
(якщо є в робочому навчальному плані)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	15	15	-	-	90					

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Класифікація польових культур. Шкали росту та розвитку рослин.	2
2.	Міжнародні та вітчизняні стандарти якості насіння. Лабораторне визначення основних показників якості насіння	2
3.	Реєстри сортів – міжнародні та вітчизняні. Вибір сорту, гібриду залежно від умов господарства та цільового використання продукції.	2
4.	Розрахунок норми висіву насіння та передпосівна підготовка насіння польових культур.	2
5.	Розробка системи удобрення та захисту посівів польових культур.	2
6.	Розробка технологічної карти вирощування польових культур (агрономічна складова)	2
7.	Розробка технологічної карти вирощування польових культур (технічна та економічна складова).	3
Разом		15

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація виконання робочих процесів у рослинництві з використанням сільськогосподарської техніки, добрив та пестицидів	6
2.	Ризики в рослинництві	6
3	Контролювання стану посівів польових культур	6
4	Особливості проведення фенологічних спостережень за вирощування зернових культур.	6
5	Особливості проведення фенологічних спостережень за вирощування зернових бобових культур	6
6	Особливості проведення фенологічних спостережень за вирощування технічних культур	6
7	Аналіз стану посівів озимих зернових культур	6
8	Аналіз стану посівів технічних культур	6
9	Фітосанітарний стан посівів озимих зернових культу	6
10	Моніторинг стану посівів культур впродовж вегетації	6
11	Визначення господарської та біологічної урожайності	6
12.	Очищення, сортування та калібрування насіння.	
13.	Сортозаміна польових культур і раціональне їх розміщення в сівозміні	6
14.	Запобігання виникненню і ліквідація негативних ситуацій в процесі виробництва рослинницької продукції.	6
15	Втрати врожаю під час його вирощування, збирання і перевезення	6
Всього		90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

Для активізації процесу навчання студентів передбачено застосовування різноманітних методів:

- на лекціях зосереджувати увагу студентів на проблемних питаннях;
- наводити конкретні приклади практичного застосування отриманих знань, посиляючись до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем;
- заохочувати студентів до активного сприйняття нового матеріалу замість пасивного конспектування;
- на практичних заняттях створювати умови для дискусій з проблемних питань;

- проводити презентації самостійних робіт, перехресну перевірку завдань самими студентами з наступною аргументацією виставленої оцінки;
- з окремих питань програми ефективними формами активізації навчального процесу можуть бути: аналіз конкретної виробничої ситуації, виконання тестів, проведення занять у формі тренінгу тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

7. Методи оцінювання.

- залік

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=4026>
2. Конспекти лекцій та їх презентації <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=4026>
3. Навчальний посібник з дисципліни «Рослинництво» для студентів галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності 201 «Агрономія» першого бакалаврського рівня. Вінниця: Видавництво ТОВ «Друк». 2020. 352 с.
4. Енергетичні та сировинні рослині ресурси. Навчальний посібник / С. М. Каленська. К.: ТОВ «Центр поліграфії «Компринт». 2022. 322 с.

5. Каленська С.М., Новицька Н. В., Гарбар Л. А. Рослинництво. Навчальний посібник. К.: ТОВ «Центр поліграфії «Компринт». 2018. 616 с.
6. Навчально-методичний комплекс забезпечення дисципліни.
7. Методичні вказівки до виконання основних тем відповідно до програми навчальної дисципліни.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Каленська С.М., Новицька Н.В. Різноманітність насіння польових культур. Монографія. К.: ТОВ «Центр поліграфії «Компринт». 2022. 15,5 у.д.а. / за загальної редакції С. М. Каленської. К.: ТОВ «Центр поліграфії «Компринт». 2020. 28,8 у.д.а.
2. Мазур В.А., Поліщук І.С., Текало Н.В. та ін. Рослинництво. Навчальний посібник. – Вінниця: ТОВ «Друк». 2020. 352 с.
3. Міністерство аграрної політики (законодавча база) <http://www.minagro.kiev.ua/>
4. Технології вирощування польових культур <http://agro-business.com.ua/>
5. ДСТУ 4138-2002 Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості.
6. ДСТУ 2240-93 "Насіння сільськогосподарських культур. Сортові та посівні якості. Технічні умови".
7. 4838:2007. Технологія вирощування сільськогосподарських культур. Терміни та визначення понять. <http://www.leonorm.com.ua/portal/eshop/Default.php?Page=stfull&ObjId=5959>.
8. 7006:2009. Генетичні ресурси рослин. Терміни та визначення понять. <http://www.leonorm.com.ua/portal/eshop/Default.php?Page=stfull&ObjId=7039>.